

Letnik 2, številka 3 / (september) 2003, ISSN 1854-4096
Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije
Odgovorni in tehnični urednik, Marino Kačič
Naročnikov v elektronski in zvočni obliki: 768

Opozorilo: Avtorji prispevkov so sami odgovorni za svoja stališča!

Domov Uredništvo Naročite se na brezplačen e-Rikoss

KAZALO

1. UVODNIK: Nekaj jesenskih zanimivosti in novosti
2. PREDSTAVITEV SLEPIH/SLABOVIDNIH: Miha Kosi
3. LETO INVALIDOV: Brezplačen dostop do spletne strani poslovnega dnevnika
4. AKCIJA OB LETU INVALIDOV: Kako smo slepi/slabovidni leteli z jadralnim padalom
5. TEST: ZOOM TEXT 8.0 - program za povečavo računalniškega zaslona za slabovidne
6. TEST: MAGIC 8.02 - program za povečavo računalniškega zaslona za slabovidne
7. POROČILO: 14. poletni tabor slepih in slabovidnih
8. NOVICE: Kravata nevarna za glavkom, V primeru kraje mobitela, Telemach podarja avtomobil, REHA CARE 2003, INFOS 2003, Kakšen je internetni promet

UVODNIK: Nekaj jesenskih zanimivosti in novosti

Spoštovane kolegice in kolegi,

Poletje je mimo in čas je za običajen delovni ritem. Tu je nova obsežna številka Rikossa in prepričan sem, da boste v njej našli kakšno zanimivost zase.

V tej številki sledimo zavezi "izvajati aktivnosti" od katerih bodo imeli slepi/slabovidni majhno a konkretno korist. V članku o brezplačnem dostopu do spletne izdaje največjega poslovnega dnevnika v Sloveniji boste prebrali, kaj lahko dobite od danes naprej. Naučite se skrbeti za svojo finančno prihodnost!

Z veseljem napovedujem dva članka, ki prvič v Sloveniji predstavljata testiranje dveh programov za povečevanje računalniškega zaslona za slabovidne – Zoom Text in Magic. Prikaz funkcij, delovanje pri testu in cen vam bo morda olajšalo odločitev pri nakupu.

Preberite si še o poletnem taboru za slepe in slabovidne. Če dvomite, da slepi/slabovidni lahko letimo, si preberite v članku naše vtise in izkušnje. Mogoče bo koga prepričalo, da je lažje kot bi si človek predstavljal!

Urednik, Marino Kačič

Na kazalo

PREDSTAVITEV SLEPIH/SLABOVIDNIH: Miha Kosi
NA POTI K BOLJŠEMU JUTRI

Leta 1996 je skupina študentov invalidov s pomočjo Študentske organizacije Univerze v Ljubljani ustanovila Klub študentov invalidov. Razlog ustanovitve je bila neurejenost položaja študentov s posebnimi potrebami in pomanjkanje podpore pristojnih organizacij pri vključevanju invalidov v programe univerzitetnega in visokošolskega študija. Za te študente je bilo takrat zelo slabo poskrbljeno tako glede materialne kot tudi svetovalne pomoči. Največjo težavo so predstavljale in še danes predstavljajo arhitektonske ovire, ki marsikje onemogočajo dostop do fakultet. Te razmere so vzpodbudile študente invalide k skupnemu organiziranju in odločitvi, da se kot neprofitna in nepolitična organizacija lotijo reševanja te problematike. Sprva je bil klub sestavljen pretežno iz gibalno oviranih študentov, kasneje pa so se vanj vse bolj vključevali tudi študenti drugih kategorij invalidnosti. Že sam namen ustanovitve je namreč bil združitev vseh študentov s posebnimi potrebami ne glede na vrsto in kategorijo njihove invalidnosti.

Ko sem se leta 1997 vpisal na Pravno fakulteto v Ljubljani, sem izvedel, da obstaja organizacija, ki nudi pomoč študentom invalidom. Včlanil sem se v upanju, da bom lahko tudi sam deležen te pomoči in da bom lahko tudi sam prispeval svoj delež k delovanju. Spominjam se, da so takrat vladale dokaj neurejene razmere. Začasni prostori so bili v študentskem domu v Mestnem Logu, kjer so bili apartmaji samo delno prilagojeni za invalide. Tudi sama organizacija in delovanje sta bila še v povojih, programi pa usmerjeni predvsem h gibalno oviranim študentom. Za slabovidne je bilo slabo poskrbljeno, za slepe še slabše. Zato je bilo potrebno nekaj spremeniti.

Leta 2000 je bil sklican občni zbor in odločil sem se, da kandidiram za člana upravnega odbora. Na samem zasedanju je bilo kar nekaj zapletov, ko že skoraj niso odobrili moje kandidature zaradi čudnega načina volitev. Po posredovanju Luja Šproharja, ki je bil povabljen gost na zasedanju, smo dosegli, da se je število članov upravnega odbora povečalo za dve mesti. Eno je bilo dodeljeno slepim in slabovidnim, drugo pa gluhim in naglušnim študentom. Tako sem bil izvoljen za člana upravnega odbora in s tem se je tudi začela krepiti vloga slepih in slabovidnih. V delovanje se je vse bolj vključevala tudi Alenka Bera, ki je postala članica nadzornega odbora in skupaj sva dosegla napredek pri razširitvi dejavnosti. Do izraza so prišli interesi tudi drugih vrst invalidnosti.

Zaradi razširitve dejavnosti na celotno območje Slovenije, je bilo potrebno spremeniti status in tako smo leta 2000 postali društvo. Pa tudi sicer so se nekoliko izboljšale razmere. Študentski domovi v Ljubljani so v Rožni dolini obnovili blok 5, ki je postal prvi dom, popolnoma prilagojen za invalide. Tako je bilo za večino gibalno oviranih študentov, ki so bivali v neustreznih razmerah, končno le poskrbljeno. Ker pa je bila politika uprave študentskih domov usmerjena v grupiranje študentov invalidov na eno mesto, sem se tudi sam preselil v ta blok. Priznati moram, da je bil v primerjavi z blokom 2, kjer sem prej bival, res dobro opremljen in je nudil visok standard glede na takratne razmere.

Uprava študentskih domov je vsem študentom invalidom dala v uporabo skupen prostor. Ta je bil namenjen predvsem druženju, pa tudi delu z računalnikom. Spet pa se je ustavilo ob dejstvu, da računalnik ni bil prilagojen za slepe in slabovidne. Teh je bilo v društvu pa tudi v bloku 5 vedno več in zato je bila tudi izražena potreba po svojem računalniku. Ker denarja za nakup povsem prilagojenega računalnika ni bilo, smo od Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Ljubljana, vsaj začasno dobili na razpolago monitor z večjim zaslonom. Potrebno pa je bilo najti ustrežnejšo rešitev, zato smo se Brigita, Alenka in jaz s prošnjo obrnili na SILO- združenje žena veleposlanikov Slovenije za pomoč pri nakupu računalnika in fotokopirnega stroja. Na naše presenečenje smo res hitro dobili odgovor in kar je bilo še bolj razveseljivo, oprema je bila za tisti čas res vrhunska (izredno zmogljiv računalnik z velikim LCD monitorjem, skener, laserski tiskalnik in fotokopirni stroj). Oprema je bila tudi precej draga, zato ni bilo primerno, da bi se nahajala v skupni sobi z druženje v bloku 5.

Začela so se pogajanja za dodelitev še enega, samo slepim in slabovidnim namenjenega prostora. Sprva s strani uprave ni bilo razumevanja, kasneje pa se je le našel prostor v kletni etaži bloka 5. To je bila velika pridobitev za vse slepe in slabovidne, ki smo s tem dobili možnost za nemoteno uporabo opreme, ki je glede na naše specifične potrebe bila tudi potrebna. Tudi zame je bila ta pridobitev velikega pomena. Pri študiju prava namreč pogosto potrebujem računalnik in dela brez njega si sploh ne znam več predstavljati. Ker pa tudi precej slabo vidim, potrebujem prilagojeno opremo, še zlasti velik zaslon

Z dobrim delom pa je bilo potrebno nadaljevati. Kot član upravnega odbora sem se zavzemal, da bi bilo več programov namenjenih slepim in slabovidnim. Takratni predsednik, Midhet Huskič, zdajšnji sekretar, je bil sicer odprt za pobude, vendar je bilo treba večkrat opozarjati na probleme in na neenakopraven položaj. Veliko zaslug mu gre, da je danes društvo organizacijsko in finančno zgledno urejeno in da smo postali tudi člani Sveta invalidskih organizacij Slovenije. Postavil je trdne temelje, ki jih danes nadgrajujemo. Toda po drugi strani so bile vendarle potrebne spremembe. Predvsem se je izgubljala moč in pomen upravnega odbora in to je večkrat pripeljalo do enostranskega odločanja. Za spremembo so vedno na voljo različni pravni instrumenti in eden najpomembnejših so volitve. Da so spremembe nujne, se je strinjal tudi upravni odbor in na volitvah v organe društva letos februarja, predlagal mene za novega predsednika. Ta odločitev je bila zame precej šokantna, saj tega res nisem pričakoval. Ko pa sem dobil podporo še s strani slepih in slabovidnih članov društva, sem se odločil, da sprejem kandidaturo. Občni zbor me je 12. februarja izvolil za predsednika in s tem smo slepi in slabovidni dosegli doslej najboljši položaj.

Prizadeval si bom, da bo za vse študente invalide enako poskrbljeno in da ne bo prihajalo do razlik. Še posebej pa bi rad dosegel izboljšanje položaja in več pravic za študente invalide nasploh, kar pa ne bo lahko. Tako, da me čaka še veliko dela.

Na kazalo

**LETO INVALIDOV: Brezplačen dostop do spletne strani poslovnega dnevnika
Finance**

Marino Kačič in Črt Jakhel

Letošnje leto je evropsko leto invalidov. Ob tej priložnosti je med uredništvom Rikossa in spletne izdaje poslovnega dnevnika Finance steklo dogovarjanje, da bi slepim in slabovidnim omogočili dostop do bogate in uporabne zbirke informacij na spletni strani, ki jo ima edini poslovni dnevnik v Sloveniji.

Podpis donatorske pogodbe med Financami in Zvezo slepih in slabovidnih Slovenije je omogočil brezplačen dostop do spletne izdaje dnevnika Finance in vseh storitev, ki jih nudi ta spletna stran. S to potezo so Finance ponudile možnost dostopa do uporabnih in aktualnih informacij 100 slepim/slabovidnim članom Medobčinskih društev slepih in slabovidnih. Več o pridobitvi gesel in dostopu si preberite na koncu članka.

Kaj je in kaj omogoča spletna izdaja poslovnega dnevnika Finance?

Spletna izdaja dnevnika Financ deluje na naslovu www.finance-on.net od oktobra 2000. Poleg člankov iz tiskane izdaje omogoča še dostop do dnevni novic iz različnih domačih in svetovnih virov, komunikacijo med bralci v forumu in spremljanje različnih finančnih podatkov. Naštejmo del ponudbe.

1. Poslovno jutro: dnevni bilten z ključnimi novicami iz tiskane izdaje Financ, ki ga dobite po epošti - www.finance-on.net/jutro
2. Radar: opozorila o objavljenih novicah o določeni temi ali določenih podjetjih po epošti - www.finance-on.net/radar
3. Danes objavljeno: spremljanje celotnega dnevnega toka novic na strani Financ - www.finance-on.net/danes
4. Finance SMS: dostava posebej aktualnih novic na epošto ali mobilni telefon - www.finance-on.net/sms
5. Finance na dlani: dostop do novic prek dlančnika - www.finance-on.net/palm
6. Arhiv tiskane izdaje: arhiv celotne tiskane izdaje od 1992 dalje - www.finance-on.net/arhiv
7. Forum Financ: pogovor z drugimi uporabniki, izmenjava problemov, izkušenj, mnenj - www.finance-on.net/forum
8. Koledar: pregled napovedanih dogodkov, skupščin, tiskovnih konferenc - www.finance-on.net/koledar
9. Leksikon: zbirka podjetij in institucij s sezname novic, v katerih so bili omenjeni, njihovih javnih objav in morebitnih borznih podatkov
10. Borza: spremljanje dogajanja na Ljubljanski borzi; dnevno trgovanje, sklenjeni posli, arhiv, napovedi analitikov, novice in objave - www.finance-on.net/borza

11. Skladi: vzajemni skladi, pokojninski skladi, dnevne in arhivske vrednosti, struktura naložb - www.finance-on.net/skladi

Imetniki naročniških uporabniških imen lahko do naštetih vsebin (in mnogih drugih) dostopajo brezplačno. Izjema je le servis Finance SMS.

Kdo je upravičen in kako pridobiti naročniški dostop?

Naročniško uporabniško ime kot eno izmed sto imen, pridobljenih po pogodbi med ZDSSS in Financami, lahko pridobijo vsi slepi/slabovidni, ki so člani enega izmed Medobčinskih društev slepih in slabovidnih ter so ali želijo postati naročniki Rikossa. Za pridobitev ustreznega uporabniškega imena in gesla pišite na elektronski naslov: zdsss@zveza-slepih.si

V prijavi napišite: svoje ime in priimek, ime medobčinskega društva, katerega član ste, ter e-naslov, na katerega dobivate elektronsko izdajo Rikossa. Če še niste naročnik Rikossa, pa pripišite, na kateri e-naslov bi ga radi dobivali. Za dodatna vprašanja o pridobitvi uporabniškega imena in gesla lahko pišete na e-naslov blaz.mihelic@zveza-slepih.si

Na spletnem naslovu www.finance-on.net Izberete povezavo (link) prijava, kjer boste morali vpisati vaše uporabniško ime in geslo. V nadaljevanju boste na vrhu imeli povezavo (link) NASTAVITVE, kjer si boste nastavili oz. prilagodili pogled, dostavo podatkov ipd. Naj opozorim samo na opcijo "sistemske nastavitve" kjer med različnimi nastavitvami lahko izberete tudi v kakšni velikosti naj se prikaže pisava ali nastavite koliko informacij naj se prikaže na zaslonu. Seveda si lahko nastavite tudi katere ključne informacije bodo prihajale na vaš elektronski naslov.

Sugestija: Slepi uporabniki novejših verzij Jawsa si lahko pomagajo za hitrejšo navigacijo po spletni strani s hitrimi tipkami za navigacijo po HTML dokumentih. Primeri zelo uporabnih so: tipka f (form field – skoči na polje za vnos podatkov), tipka n (next - skoči na naslednji odstavek oz. enoto), tipka v (vizable links – obiskani linki), tipka l (list – lista naštetih elementov), tipka t (table – skoči na prvo tabelo), in mnoge druge. Če tipke pritisnete večkrat zaporedoma, fokus (vizable kurzor) skoči na naslednjo opcijo, če na spletni strani obstaja, sicer govorno pove, da ne obstaja na spletni strani kaj takega. V obratni smeri se gibljete z istimi tipkami, le da ukaz pritisnete skupaj s tipko SHIFT.

[Na kazalo](#)

AKCIJA OB LETU INVALIDOV: Kako smo slepi/slabovidni leteli z jadralnim padalom
Zbral in uredil, Marino Kačič

V prejšnji številki Rikossa smo izpeljali akcijo: za promocijo dobiš letenje. Odziv je bil neverjetno dober. Izkušnje nagrajencev ob in po letenju pa odlične. V tem članku smo zbrali vtise nagrajencev in vodje promocijske akcije. Uživajte v branju. Morda pa bo koga zamikalo, da poskusi letenje?

Urška Starc Peceny, vodja promocijske akcije

Tehnologija se razvija z veliko hitrostjo in nudi nove možnosti komuniciranja, dela, prenosa in kombiniranja različnih znanj. Žal se večina ljudi ukvarja s tehnično platjo razvoja in manj s vsebinsko. V CuBiST inštitutu smo se zbrali ljudje, ki bi radi kreativno razvijali prav vsebinsko plat. Ko smo dobili nalogo, da razvijemo koncept promocije 2. svetovnega prvenstva v natančnem pristajanju z jadralnimi padali, smo se takoj odločili, da želimo spodbuditi ljudi k razmisleku o tem, kako je leteti in kaj pomeni gledati na svet z drugačne perspektive. Ne samo zato, ker je letos evropsko leto invalidov, se je porodila ideja, da bi k sodelovanju povabili tudi invalide. Sodelovala sem v različnih dobrodelnih projektih in zavzemam se za to, da bi se t.i. »cause related marketing« razvil tudi pri nas. Žal je trenutno še težko prepričati naročnike, da se spustijo v akcije kjer dobrodelnost ni samo v tem, da se podari ček, ampak se skuša določen dogodek tudi vsebinsko obogatiti.

Ideja, ki smo jo razvili je vsebovala nagradno igro v kateri tudi slepi in slabovidni razmišljajo kakšni občutki bi jih prevevali ob letenju in to kasneje tudi res izkusijo. Poleti slepih/slabovidnih so morali biti del dogajanja svetovnega prvenstva, saj so le tako lahko nagrajenci postali del tega dogajanja. Gre za kombinacijo vrhunskih športnikov, ki se svobodno gibajo in tistih, ki se zaradi pomanjkanja vida lahko le omejeno gibajo.

Pravi balzam za dušo je, če je odziv ljudi takšen kot smo ga imeli pri tej akciji. Bolj kot število ljudi pa so me ganili odkriti odgovori in pozitivna energija, ki je vela iz e-pošte. V veselje mi je bilo komunicirati s sodelujočimi. Zato se jim vsem zahvaljujem. Poleg tega bi se rada zahvalila še g. Borisu Koprivnikarju, ki nas je povezal z Marinom Kačičem, s katerim smo skupaj dogovorili koncept obveščanja ter izvedbe letenja.

Najbolj pa me je fasciniralo to, da so slepi pokazali, da so pripravljeni premostiti marsikatero oviro in se ne bojijo novih perspektiv. Mislim, da so sodelujoči res "pokazali lekcijo" vsem ostalim, pripomogli, da je športni dogodek dobil dodatno dimenzijo in upam tudi sami doživeli nekaj kar jim bo ostalo v lepem spominu do konca življenja. Nam bo vsekakor ostal v mislih in upam, da bo drugim bil pozitiven vzgled ter vzpodbuda za nadaljnja sodelovanja.

VTISI IN DOŽIVETJA NAGRAJENCEV PRI LETENJU Z JADRALNIMPADALOM

Aleš Kuhar, 26

Tudi Aleš je končno poletel!

Bil sem zelo navdušen, ko sem izvedel, da bom lahko poletel s padalom. Vsekakor me že pred prihodom iz Trbovelj v Lijak ni bilo popolnoma nič strah. Padalsko

opremo sem spoznal že nekoliko prej, tako, da ni bilo problemov pri občutkih sedenja na sedežu, ter predstave, kako padalo, ter druga oprema izgleda. Z

inštruktorjem Damjanom sva se počasi pričela pripravljati na vzlet. Ko sva čakala na najugodnejše pogoje, no ja, pa me je le malce stisnilo v srčku, začel

sem klicati imena mojih najljubših deklet "Tatjana, Sabina, irena". Nisem mogel verjeti, da sva bila tako kmalu v zraku, že po kakih treh korakih, potem

pa so sledili vriski, kot na kaki veselici! V zraku sem dejansko zares užival, vmes pa sva se pogovarjala z inštruktorjem, vsekakor si nisem mogel predstavljati,

kako izgleda polet, kako je v zraku, moram reči Božansko. Sledil je zelo lep pristanek malo za šalo "v telemark" Damjan mi je Čestitav, jaz pa sem takoj

rekel, greva še enkrat?

Franci Pungertnik, 34

Še pred dvema mesecema si niti nisem upal pomisliti na to, da bi poletel z jadralnim padalom. Ko pa sem prek interneta našel možnost za nagradni polet, sem začutil močno željo. In ker je človek doma bolj pogumen kot na kraju samem, sem se prijavil. Ni me bilo strah. Ko pa sem prišel do vzletišča, sem se za kratek čas začel spraševati o smislu tega mojega početja. In končno čas za start.

Stojim na vzletišču ob mojem pilotu Damjanu. Pripravljena sva. Ko kakšno minuto čakava na ugoden veter, je posoda z adrenalinom polna. Potrebni je manj kot deset korakov in že sva v zraku. Najprej nekaj močno povleče, oziroma me hoče zadržati. Potem še korak dva in že sva nad goriškimi polji. Damjan je čudovit pilot. Stvari mi zna tako približati, da si lahko vse predstavljam. In potem sledi šok. Vedno sem si predstavljal, da se s padalom lahko le spuščam, a glej no! V minuti se dvigneva kar za 180 metrov. In po nekaj minutah sva že 999 metrov nad morjem. Počutim se, kot bi bil v dvigalu, katero občasno sunkovito pospeši navzgor. Jadrava levo in desno ter naokrog. Noro je! Damjan mi pove, da letiva približno 45 km na uro. Meni pa se zdi, da lebdiva v zraku. Čutim le veter, ki mi piha v obraz. Nekajkrat se mi zazdi, kot v avtomobilu, ki zapelje preko majhnega kuclja. Mislim že, da se spuščava. Pa so le sunki vetra. Ob tem mi je celo nekoliko neprijetno.

Naprave prične s piskanjem sporočati, da se spuščava dva metra ali več na sekundo. Sam ne čutim nobenega spuščanja. Po približno pol ure pravilničnega leta, pristaneva na nogah. Čila in zdrava. Vse je v najlepšem redu, le angelček nisem več. Če bom še imel kdaj možnost, bom z veseljem še letel.

Marino Kačič, 38

Že leta sem v sanjah letel skoraj tako živo kot sedaj, ko sedim skupaj z inštruktorjem Vladimirjem-AJO v padalu na višini okrog 1500 metrov. Končno zares letim in uživam v mešanici lebdenja in vznemirjenosti. Prikrade se mi drzna misel: "Kako bi bilo, če bi padalo še krmari." Ko Aju povem kaj razmišljam mi odvrne, da bom to lahko kasneje poskusil. Ne vem ali sem bolj presenečen ali vesel. Medtem, ko se dvigujeva in letiva v smer Nove Gorice mi pove, da je videti cesta pod nama kot črta, hiše kot lise in ljudje kot muhe na stropu. Razlaga kako pilotira, kako se krmari, koliko se spuščava ali dvigujeva. Tako se mi sprotna informacija poveže s tonom s katerim višinomer sporoča dviganje in spuščanje. Hitrost tega tona pa pove hitrost dvigovanja oziroma spuščanja. Tako približno vem s kolikšno hitrostjo se dvigujeva ali spuščava. Vseeno vznemirjenje doseže vrh, ko preda v moje roke vrvi za krmarjenje. V mišicah rok začutim, da nas z rahlim potegom z levo roko dol in previdnim napol napetim držanjem desne roke začena dvigovati. Višinska naprava zapiska najprej dol, nato počasi s tonom navzgor. Ne morem verjeti, uspelo je! Poskusim še malo in glej naprava hitreje zapiska navzgor. Uhu, se dvigujeva. AJO komentira: "1.4, 1.9, 2.8 metra na sekundo se dvigujeva."

"Pod nama je njiva s koruzo. Paziti morava, da ne bova pristala na njej, ker bi se nama smejali," se šali AJO. "Sedaj sva kakih 50 metrov visoko, ti bom povedal, ko bova 3, 4 metre nad zemljo." "Pazi, teci!" Preseneti me. Naredim nekaj korakov in pristanem mehko na kolenih. "Je vse v redu," vpraša? "Ma, več kot v redu, se nasmejim. S čakajočimi delimo navdušenje. V meni pa še dolgo odzvanjajo AJOVE besede, da imam občutek za "ujeti" vzgonski tok in da ne vidi ovire za moje učenje jadranja v tandemu. Mogoče pa moje sanje le niso bile samo hrana za fantazijo?"

Metka Pavšič, 34

Veličasten občutek je, ko se dviguješ proti nebu. Morda podoben tistemu ob vzletu letala, le da tu ni nobenega hrumenja, sonce in veter ti objameta telo in noge bingljajo po svoje. Udobno je. Pavle je čudovit soletalec. Kramljava o jadralskem padalstvu, razloži mi naprave, ki ti med letom pomagajo, ker se bližava oblaku mi razloži kateri so nevarni in kateri ne. Povprašam ga po pticah in glej čudo, kmalu se na najini levi strani pojavi orel. Nekaj časa si delimo pot. Prav prijetno mi je, ko takole visoko srečam nekaj živega. Pavle mi pove, da mnogokrat ubira iste poti s pticami.

Sva na višini 1050 m. Se pravi, da sva se dvignila dobrih 500 m od odskočišča. » Kako so velike hiše«, vprašam Pavla »Za noht mezinca na roki«, je odgovor.

Malo me stisne pri srcu. Čudim, da se me loteva strah. Nagibi in nekaj rahlih sunkov mi povzročijo nekaj slabosti v želodcu. Skušam se zbrati in opraviti s tesnobo. Nič ne rečem, le pozorno skušam slediti Pavletovim opisom. Piš vetra in rahlo škripanje vrvic me spomni na zvok stare jadrnice, s katero sem se pred leti prevažala po morju.

Občutju ptice, se po moje najbolj približam, ko iztegnem roki in držim za ročaj krmilnih vrvic. Narediva krog levo in desno. Razširjeni roki, rahel nagib, lahno drsenje skozi zrak, veter čez obraz, občutje lahnosti... Morda pa se ptice res počutijo približno tako. V svoji domišljiji si drznem upati, da se.

Pavle me pripravi na pristanek. »Štetje od pet do nič in tedaj stečeš«, se glasijo navodila. Sliši se preprosto, malo me pa vseeno stiska, predvsem, ko se je potrebno pri 50 m nad zemljo potisniti iz sedeža. Vročina je s spuščanjem vse večja. Že slišim traktor nekje v daljavi. Zdi se mi, da celo vidim nekaj svetlega pod seboj. Pavle pravi, da je cesta. Kot bi se bližala čisto drugemu svetu. Nenadoma pa zaslišim: »zemlja!«. In mehko pokleknem na travo, se naslonim na roke in od presenečenja me pograbi tak smeh, da se komaj ustavim. Stisk rok, veselje nad doživetim, pa tudi nad tem, da sem spet na trdnih tleh je veliko. To je bilo moje dobre pol ure v svetu ptic.

Zelo vesel in navdušen sem bil, ko sva z inštruktorjem Alešem Laharnarjem poletela z jadralnim padalom v tandemu s 560m visokega hriba. V zraku sem doživel podobne občutke, kot sem si že prej predstavljal. Dal mi je kratka navodila, me privezal v jermenski sedež in zelo hitro sva bila v zraku! Pred startom se nisem nič bal, saj sem komaj čakal, da vzletiva. Ko sva začela teči po pobočju navzdol, sem mislil, da bo treba teči vsaj 10-15 metrov. Vendar ne! – po nekaj sekundah sva že »visela« v zraku! Ko sem še tekel v prazno(po zraku kot v risanki - kakor mi je Aleš naročil, da ne bi nanj prešla dvojna teža pri vzletu), naju je močan vzgonski veter začel dvigati vse višje. Na zemlji me je veter oviral, saj se jadralno padalo napihne in človeka potegne nazaj.. A napel sem vse moči, da bi to premagal in se odlepil od tal. "Carsko!" je vpil Aleš, medtem ko sem se popravljal v sedežu in poskušal dojeti, kaj se sploh dogaja. Višinomer na moji desni rami je veselo piskal pri dviganju. Aleš je navdušeno razlagal, kam se dvigava in peljeva. Veter je pihal na prav poseben način. Začel sem dojemati tisti nenavaden, enkratni občutek neznanse svobode in razmišljal, kaj si mislijo ptice, ko letijo..?Še bolj mi je bil zanimiv občutek, ko mi je pilot dal možnost voziti to jadralno padalo in sem delal ovinke. Takrat sem šele začutil svobodo gibanja v zraku, dialog in harmonijo z vetrom – eolska glasba v živo! Poskušal sem si predstavljati, kaka je videti pokrajina spodaj...

Najbolj mi je bilo všeč, da sediš kot grof v dokaj mehkem sedežu, letiš skozi zrak, se v njem gibáš v vse smeri in pri tem nikogar ne motiš, letiš pa na višini npr. 1100m, kot midva. No, po dobrih 20 minutah me je obšla majhna slabost, tako, da sem odpel kratek "rigoletto". Vendar to ni pokvarilo krasnega doživetja v zraku. Počasi sva se spuščala in Aleš mi je govoril na kateri višini sva trenutno. Kakih 100m nad zemljo sem že slišal uradnega napovedovalca na svetovnem prvenstvu. Potem je šlo pa zelo hitro. Slišal sem le: »25m, ..10, 5, 4, 3, 2, 1 –in BUM- nastavil sem konice svojih zimskih čevljev, se malce zvalil na kolena, podrsal kak meter in bil na trdnih tleh, ves zadovoljen, da se je vse srečno končalo! Po Aleševem mnenju bi se dalo še mehkeje pristati, kljub temu, da se je meni že to zdelo zelo mehko, saj sem pričakoval bližnje srečanje trde vrste. Star latinski pregovor pravi:"Fortuna audacis adiuvat – Sreča pomaga predrznim! Seveda ob dobri meri zdravega razuma. Včasih pa tudi brez njega.... Poskusite tudi vi, ne bo vam žal!

[Na kazalo](#)

TEST: ZOOM TEXT 8.0 - program za povečavo računalniškega zaslona za slabovidne
Davor Krajec

Starosta na področju razvoja in implementacije programske opreme namenjene slabovidnim uporabnikom je ameriško podjetje AiSquared. Začetek razvoja prilagoditvenih programskih rešitev je podjetje začelo v letu 1985. Njihov najvidnejši predstavnik je vsem dobro poznan Zoom Text, ki je pred kratkim doživel svojo osmo reinkarnacijo, ki prinaša marsikatero uporabno novost.

Za nepoznavalce Zoom Text-a naj povem, da je to edinstveni program, ki enostavno rečeno omogoči slabovidnemu uporabniku, da vidi in sliši vsako dogajanje na računalniškem zaslonu. Uporaba povečave je mogoča v vseh aplikacijah, dokumentih, omogoča branje e-sporočil in vse popularnejše samostojno brskanje po medmrežju. Uporabniki s Zoom Text-om postanejo samostojni in neodvisni pri svojem delu z računalnikom doma v šoli in na delavnem mestu.

Zoom Text 8.0 je na trgu mogoče dobiti v dveh izvedenkah. Prva je Zoom Text 8.0 Magnifier, ki ponuja uporabniku širok spekter prilagoditev povečave zaslona in Zoom Text 8.0 Magnifier/ScreenReader, ki poleg povečave omogoča tudi zvočni nadzor nad dogajanjem na zaslonu.

Pa si pogledjmo »osmico« malo bolj konkretno.

Ob zagonu nas pozdravi ličen uporabniški vmesnik z logično razporeditvijo gumbov za hitri dostop do najbolj pogostih prilagoditev. Na levi strani se v rumeni barvi bohoti gumb, ki omogoča začasen vklop in izklop Zoom Text-a. Desno imamo na voljo dva zavihka. Prvi (Magnifier) postreže z gumbi za prilagoditev povečave. Drugi (Reader) pa omogoča prilagoditve zvočne kontrole zaslona.

Prilagoditve povečave(kratek o opis posamezne prilagoditve)

1. **POWER** – omogoča nastavitve ustrezne povečave od 1x do 16x. Enostavno povečavo izvedemo preko leve tipke ALT in + ali -.
2. **TYPE** - nam nudi sedem možnosti področne povečave zaslona. Od polovične povečave zaslona do lupe, ki jo potem z miško navigiramo po zaslonu. Najhitreje se med temi nastavitvami sprehodimo s stiskom tipk CTRL + SHIFT + W.
3. **ADJUST** – preko te nastavitve še dodatno prilagodimo velikost povečanega predela zaslona s pomočjo robnih kontrolnikov.
4. **FREEZE** – ta uporabna nastavitve omogoči, da »zamrznemo« želeni del zaslonske slike, ki jo imamo potem ves čas prisotno pri svojem opravilu.

Postopek: vklopimo celozaslonsko povečavo → iz priročnega menije izberemo Freeze in New → s pomočjo miške omejimo predel, ki ga želimo zamrzniti.

5. **VIEW** – omogoča nam svobodno določitev predela zaslona, ki bi ga želeli trenutno povečati. Ob kliku na View se povečava začasno izklopi, prikaže se določevalnik področja povečave, ki mu lahko posebej določimo obliko, barvo in prosojnost.
6. **COLOR** – preko te nastavitve si po lastnih željah prilagodimo barvno shemo povečanega zaslona. Mogoče je izbirati med že definiranimi. Lotimo pa se lahko izdelave povsem lastne barvne sheme. Postopek: kliknemo Color → Settings → odpre se nam novo okno kjer izberemo Custom in skombiniramo lastno barvno shemo.
7. **POINTER** – omogoča nastavitve miškega kazalca. Ponuja že definirane oblike in barve, lahko pa tudi sami spreminjamo posamezne nastavitve. Najzanimivejše že definirane oblike so npr. rumen miškin kazalec z rdečim križem čez cel zaslon in ogromen zelen kazalec. Postopek prilagoditve je enak kot pri nastavitvi Color.
8. **CURSOR** – postreže z prilagoditvami vidljivosti kurzorja na zaslonu. Mogoče je izbrati med rdečim okvirjem, zelenim krogom, ki se potem ves čas nahajata tam kjer utripa kurzor. Mogoča je sprememba barve, velikosti, prosojnosti in načina kdaj naj se prilagojen kurzor pojavi.

Prilagoditve zvočne kontrole

1. **SPEECH** – govor lahko enostavno vključite/izključite s tipkami ALT + SHIFT + S.
2. **RATE** – tu nastavite hitrost govora tako da določite želeno število prebranih besed na minuto. To število besed enostavno povečate/zmanjšate s pomočjo tipk CTRL in +/-.
3. **TYPING** – omogoča, da vam program pove katere tipke ste pritisnili, v wordu npr. lahko izgovarja besede takoj ko pritisnemo preslednico, lahko izgovarja pritisnjene tipke in napisane besede. Dodatne nastavitve pa so dosegljive tako, da izberete gumb Typing → Settings in po želji ponastavite želeno izgovorjavo.
4. **MOUSE** – ponuja vam možnost, da vam program bere karkoli na zaslonu kjer se nahaja miškin kazalec. Nastaviti je mogoče, da bere po posameznih besedah ali po celotni vrstici. Postopek: kliknemo gumb Mouse → izberemo Instant (bere tisto na kar pokažete z miškinim kazalcem) ali Hover (bere tisto na kar kliknete z miško, lahko le besedo ali celo vrsto).
5. **VERBOSE** – ponuja vam izbor treh nivojev podajanja informacij o dogajanju v programu preko govora. Informacije vam podaja o posameznih oknih v programu, menijih, okvirčkih z opozorili, ikonah in praktično o vsem kar je potrebno. Nivo Intermediate in Expert pa vsebujeta manj podroben opis dogajanja. Podrobno si lahko prilagodite nastavitve preko menija Reader → Verbosity.
6. **APPREADER** – je zelo uporabna novost, ki nam bere dokumente, e-sporočila, spletne strani. AppReader nam lahko prebere celoten dokument na enkrat, po posamezni besedi, vrstici, stavku ali odstavku. Trenutno brano besedo vidimo nazorno označeno z okvirčkom, ki se premika iz besede na besedo. Ta

okvirček lahko prilagajamo. Mogoče je določiti obliko, barvo, debelino črte ter prosojnost črte. AppReader najhitreje zaženemo s pomočjo tipk ALT + SHIFT + A.

7. **DOCREADER** – omogoča branje dokumentov, e-sporočil, spletnih strani v posebnem oknu, ki ponuja veliko dodatnih nastavitev. Izbiramo lahko med dvema načinoma prikaza branja. Pri prvem je celoten dokument vključen v ta novi okvir, pri drugem pa je viden program kjer imamo dokument in na vrhu vrstica, ki vsebuje trenutno brano vrstico. Prilagodimo lahko hitrost branja, velikost pisave v branem tekstu, prehajamo med obema načinoma prikaza. DocReader zaženemo s stiskom tipk ALT + SHIFT +D. Preko menija Reader → DocReader pa si še dodatno prilagodimo vrsto pisave, barvo...
8. **SPEAKIT** – nam omogoča da z miško na način vleci/spusti označimo zelen del zaslona in Zoom Text prebere celoten označen tekst. Najenostavneje SpeakIt vključimo s tipkami ALT + SHIFT + I.

To je bil kratek pregled možnosti, ki nam jih novi Zoom Text 8.0 ponuja. Nekatere so že znane iz prejšnjih verzij, a so izboljšane, nekatere so povsem nove in moram reči zelo uporabne. V prihodnje bi lahko pri AiSquared uvedli slovenski uporabniški vmesnik in mogoče nekoč tudi govor v slovenskem jeziku.

Za vsa dodatna vprašanja o Zoom Text 8.02 pa me lahko kontaktirate preko e-naslova: davor_krajec@hotmail.com

Testni računalnik je bil Pentium III 750 Mhz, 256 Mb spomina, 40 Gb disk, SB-Live 5.1 zvočna kartica. Zoom Text 8.02 je ves čas preizkušanja deloval stabilno. Članek je bil napisan na osnovi preizkusne različice Zoom Text 8.02, ki je 30 dni polno funkcionalna in si jo lahko vsak prenese iz spleta.

Minimalne zahteve za normalno delovanje Zoom Text-a 8.0:

- procesor Pentium II ali več
- minimalno 128 Mb spomina (priporočam vsaj 256 Mb)
- 30 Mb prostora na disku
- zvočna in grafična kartica

Zoom Text 8.02 lahko kupite pri podjetju MIŠKA d.o.o. po naslednjih cenah:

- Zoom Text 8.02 Magnifier (brez govora), cena: 870 EUR (približno 205.277,00 SIT)
- Zoom Text 8.02 Magnifier/Speech, cena: 1030 EUR (približno 243.028,00 SIT)

Opomba: Zoom Text 8.0 deluje v operacijskem sistemu Windows 98, Me, 2000 in XP. Ne deluje pa v Windows 95 in NT 4.0.

Dodatne informacije in kontaktne naslove dobite na: www.miska.si

[Na kazalo](#)

TEST: MAGIC 8.02 - program za povečavo računalniškega zaslona za slabovidne
Davor Krajec

Slabovidni uporabniki programske opreme smo bili v preteklosti nemalokrat v kočljivi situaciji, ko enostavno nismo uspeli v celoti izkoristiti vseh prednosti posameznega programa na računalniku, saj brez učinkovite prilagoditve to ni mogoče. Na naše veliko veselje so tem brezupnim situacijam šteti dnevi.

Svoj delež k temu je pristavila tudi združitev podjetij Blazie Engineering, Henter-Joyce in Arkenstone v podjetje Freedom Scientific, ki je v letošnjem letu predstavilo novo različico povečevalnega programa Magic 8.0. Lahko rečem, da jim je s to različico uspel velik korak naprej v razvoju povečevalnih programov. Prisotne so mnoge nove funkcije in izboljšane že poznane prilagoditve. Problem nestabilnosti programa iz preteklosti je tudi v celoti odpravljen.

Poglejmo s čim nam lahko Magic 8.02 postreže:

Namestitev programa poteka s zvočno podporo in povečano zaslonsko sliko. Po nekaj korakih že imamo nameščeno svojo različico Magica. Po zagonu se nam na zaslonu prikaže uporabniški vmesnik z domiselnim razporedom gumbov, preko katerih dostopamo do najpogosteje rabljenih povečevalnih in zvočnih prilagoditev. Prilagoditvam povečave so namenjeni gumbi modre barve, zvočne nastavitve pa upravljamo preko oranžnih gumbov. Zelo uporabna novost so kontekstni meniji. Do njih dostopamo s pomočjo desnega klika. Vsak gumb ima svoj kontekstni meni, ki nudi dodatne nastavitve. Zanimiva novost je tudi uporaba tako imenovanega Magic Key-a, ki s pomočjo ostalih tipk predstavlja enostavno kombinacijo hitrega dostopa

do vseh prilagoditev. Vse bližnjice si lahko prilagodite po svojih željah. Magic ponuja tudi izpopolnjeno podporo v Microsoftovih programih Word, Excel in Internet Explorer.

Povečevalne možnosti:

1. Veliki modri gumb s črko M nam omogoča začasen izklop/vklop povečave. Najhitreje to opravimo preko tipk Magic-Key + DELETE. Privzeti Magic-Key je Caps Lock.
2. Stopnjo povečave: najhitreje si jo lahko prilagodimo preko tipk Magic Key in +/-.
3. Magic omogoča tudi štiri načine povečave zaslona in sicer celozaslonsko, polzaslonsko, povečavo v določenem kotu in lupo.
4. Prilagoditve miškega kazalca: kazalec lahko prilagodimo v povečanem in nepovečanem načinu. V obeh načinih lahko nastavimo dvakratno velikost kazalca, spremenimo barvo kazalca. Da postane kazalec bolj viden na zaslonu nam omogočajo nastavitve, ki ob kazalcu dodatno prikažejo krog ali kvadrat, kateremu lahko spet poljubno izberemo barvo. Zanimiva je tudi opcija, ko se preko kazalca pokaže križec ali križ preko celega zaslona. Določimo lahko tudi gibanje povečane slike ob premikanju miške. Lahko se povečan zaslon pomika le vertikalno ali horizontalno.
5. Povečavo določenega področja na zaslonu nam omogoča gumb Locator. Po kliku na ta gumb se povečava začasno izključi, prikaže se nekakšen koordinatni sistem s pravokotnikom na sredini. S premikom miške izberemo želeno področje povečave in kliknemo. Mogoče je nastaviti tri oblike »lokatorja«.
6. Gumb Inverse Color: omogoča nam invertiranje barv, ki nekaterim bolj ustrezajo zaradi večjega kontrasta. Preko desnega klika lahko določimo invertirane barve v povečanem ali nepovečanem načinu, lahko so prisotne tudi ves čas. Najhitreje jih vključimo s pritiskom tipk Magic-Key+F12
7. Gumb Smoothing je zelo uporaben pri velikih zaslonskih povečavah. Omogoča nam glajenje robov, ki so pri veliki povečavi zelo nazobčani.
8. Gumb Resize nam pride prav ko imamo vključeno povečavo čez polovico zaslona ali lupo. Z vklopom tega gumba se nam pojavijo stranski kontrolniki preko katerih si prilagodimo velikost polovičnega zaslona ali lupe.

Možnosti zvočne podpore:

1. Gumb Speech omogoča vklop govorne podpore. Bližnjica za vklop je Magic-Key + SHIFT. Preko desnega klika imamo možnost nastaviti dodatne prilagoditve. S klikom na Voices lahko nastavimo jezik, ušesom najprijaznejši glas, hitrost govora itd. Zanimiva možnost je tudi dvojezikovna zvočna

podpora. Pod prvo imamo npr. angleški jezik, ko pa nam ta ne ustreza več pa lahko preklopimo v npr. španski jezik(če ga seveda razumete☺), bližnjica je Magic-Key + F11. Kot zanimivost vam lahko povem, da se mi je zdel finski jezik najprimernejši za branje slovenskega teksta. Š-jе izgovarja povsem razumljivo.

2. Gumb Mouse Echo nam po vklopu omogoča, da imamo zvočno podprto navigiranje z miško. Program nas informira sproti kamorkoli že prestavimo miškin kazalec. Tekst nam lahko govori po posameznih besedah ali pa prebere kar celo vrstico.
3. Gumb Typing Echo nam natančno pove kaj tipkamo. Preko desnega klika lahko spremenimo nekatere nastavitve. Program nam lahko govori črko za črko ali pa besedo za besedo.

Kot sem že omenil Magic ponuja dodatne prilagoditve v Microsoftovih programih Word, Excel in Internet Explorer.

Ms Word

Ko smo postavljeni pred dejstvo, da moramo urejati obsežen dokument, marsikaterega slabovidnega začne boleti glava. Le zakaj? Spet polno nepreglednosti! Magic na pri tem lahko kar dobro pomaga. Izpostavil bom glavne prilagoditve, ki so vse dosegljive preko bližnjic.

1. CTRL + SHIFT + E: Magic nam izpiše seznam vseh nepravilno črkovanih besed v poseben okvir. Iz seznama enostavno izberemo določeno besedo in Magic nas postavi na mesto kjer se ta beseda nahaja, da jo lahko popravimo.
2. CTRL + SHIFT + G: Izpiše seznam slovničnih nepravilnosti.
3. Magic-Key + F8: izpiše vse hiperpovezave v obliki seznama. Omogoči nam ali le izbiro ali zagon hiperpovezave.
4. Magic-Key + CTRL + HOME: pri delu z obrazci se velikokrat lovimo. Ta bližnjica nas postavi na prvo polje obrazca v dokumentu.
5. Magic-Key + CTRL + T omogoča označitev vseh tabel v dokumentu. Iz seznama potem izberemo določeno tabelo, kurzor se bo nahajal v prvi celici tabele.

Ms Excel

Delo s tabelami je za marsikaterega slabovidnega prava nočna mora. Magic ponuja nekaj možnosti za lažje delo.

1. Magic-Key + O: Postreže s seznamom prilagoditev, ki so mogoče v Excelu. Zelo uporabne so predvsem pri delu z veliko povečavo in večimi delavnimi listi. Vse prilagoditve so zvočno podprte. Neželjene lahko enostavno odstranimo iz seznama.
2. CTRL + SHIFT + C: Izpiše vse stolpce, ki vsebujejo podatke vključno z imenom vrstice.
3. CTRL + SHIFT + R: Izpiše vse vrstice, ki vsebujejo podatke, vključno z imeni stolpcev.
4. CTRL + SHIFT + D: Izpiše samo tiste celice, ki vsebujejo podatke, brez praznih polj.
5. Pregled nad celicami večih področji je mogoč z ALT + CTRL + SHIFT + 1 za označitev prvega področja, za nadaljnja področja stisnite le cifro različno od 1.

MS Internet Explorer

Internet, kot nepogrešljiv vir informacij postaja vse bolj koriščen tudi s strani slabovidnih. Da bi bilo iskanje informacij enostavnejše Magic ponuja naslednje prilagoditve. Prilagoditve delujejo v Internet Explorerju 5.01 in višje.

1. Magic-Key + F9: Izpiše seznam vseh okvirjev v poseben okvirček. Izberemo željen okvir in Magic nas premakne v izbran okvir. Žal je ta opcija mogoča le v operacijskih sistemih Windows 95, 98 in Me.
2. Magic-Key + F5: Razvijalci in dizajnerji spletnih strani nemalokrat strukturo spletne strani povsem zakomplicirajo in jo naredijo zelo nepregledno za slabovidnega. Ta bližnjica nam reformatira obstoječo obliko v obliko, ki ne vsebuje nepotrebnih grafičnih elementov. Nova oblika spletne strani vsebuje predvsem teks, ki ga Magic lepo bere vrstico za vrstico.
3. Magic-Key + F7: Izpiše nam seznam vseh povezav iz katerega izberemo željeno povezavo in jo odpremo.

Magic 8.02 je mogoče uporabljati v sinergiji s predhodno nameščenim JAWS-om. Magic lahko uporabljamo tudi skupaj s programomoma OpenBook in WYNN, le da za normalno delo izklopimo govor v Magicu.

Magic je mogoče namestiti tudi v okolje kjer je več računalnikov povezanih v mrežo, npr. v podjetjih. Te nastavitve v tem članku nisem predstavljal. Če vas zanimajo te nastavitve ali katerakoli druga informacija v povezavi z delovanjem Magica pa mi pišite na: davor.krajec@hotmail.com

V sledečem odstavku vam podajam moje osebno mnenje glede obeh povečevalnih programov testiranih namenoma za to številko RIKOSS-a.

V primerjavi s konkurenčnim programom Zoom Text 8.02 je Magic 8.02 pozitivno presenetil. Magic ponuja stabilno delovanje, ki je za Zoom Text že poznano iz preteklosti. Magic pa se lahko pohvali z izrednim zvokom, ki je bistveno mehkejši od zvoka Zoom Text-a. Povečevalne nastavitve so v obeh programih raznolike, tu je v rahli prednosti Zoom Text, ki ponuja nekatere izjemno napredne rešitve kot npr. AppReader in DocReader. V Magic 8.02 je skoraj povsem odpravljen problem s zatikanjem povečave ob premikanju miške. Občasno je to še opazno, a ne v takem obsegu kot v predhodnih različicah.

Končno lahko dodam, da je tudi nabava Magica povsem upravičena. Tega za pretekle različice nikakor nebi mogel trditi. Nezanemarljivo je pogledati tudi ceno, ki je skoraj pol nižja od primerljivega Zoom Text 8.02.

Testni računalnik je bil Pentium III 750 Mhz, 256 Mb spomina, 40 Gb disk, SB-Live 5.1 zvočna kartica.

Minimalne zahteve Magica-a 8.02:

- procesor s vsaj 166 Mhz (priporočam vsaj 300 Mhz)
- spomin minimalno 128 Mb (priporočam 256 Mb ali več)
- 75 Mb prostora na disku
- zvočna in grafična kartica

Zastopnik podjetja Freedom Scientific v Sloveniji je računalniško podjetje MIŠKA d.o.o., kjer vam ponujajo Magic 8.02 po naslednjih cenah:

- Magic STANDARD 8.02 (brez govora): cena 415 € (približno 97.920,00 SIT)
- Magic standard 8.02 with speach, cena: 426 EUR (približno 100.515 SIT)

Opomba: Magic 8.02 verzija standard Deluje v operacijskem sistemu Windows 95, 98, Me in XP home. Verzija PRO pa deluje tudi v operacijskem sistemu Windows 2000, NT in XP pro.

Dodatne informacije in kontaktne naslove dobite na: www.miska.si

[Na kazalo](#)

POROČILO: 14. poletni tabor slepih in slabovidnih

Rok Janežič

Od 18. do 27. julija 2003 je potekal tradicionalni tabor slepih in slabovidnih v organizaciji Škofijske karitas Ljubljana. Besedo tradicionalni lahko razumemo dobesedno, saj se poletni tabori neprekinjeno odvijajo od leta 1990, pod vodstvom Karitas pa od 1994. Letos se nas je v Svetem Križu (Podbočje na Dolenjskem) zbralo za daljši ali krajši čas 53 udeležencev. Od tega je bilo 24 slepih/slabovidnih, ostali pa spremljevalci, pomočniki in organizatorji. Tabor je bil poln raznovrstnih športnih aktivnosti, poučnih delavnic in gostov, ki so nam popestrili večere.

Večina udeležencev je na tabor prišla z vlakom, trije pa smo se iz Ljubljane v Podbočje podali s kolesi. Petek je bil v znamenju veselih srečanj, saj so se mnogi zadnjikrat videli na prejšnjem taboru. Spoznavanja ni bilo veliko, saj večina udeležencev in spremljevalcev že več let prihaja na tabor. V soboto dopoldne smo si ogledali bližnjo Kostanjevico na Krki, mesto, ki je kar nabito s kulturno-zgodovinskimi znamenitostmi. Zvečer nas je obiskala skupina mladih harmonikarjev iz Podbočja, ki je svoje muziciranje začinila z zabavno gledališko igro. V nedeljo popoldne smo se dodobra naužili rib. Na ribiški piknik ob Krki je uskočil tudi Luj Šprohar, predsednik vladnega Urada za invalide, ki nam je na kratko orisal svojo življenjsko zgodbo in politično delovanje ter svoje poglede na položaj invalidov v družbi.

V ponedeljek je steklo delo v delavnicah, in sicer v kuharski, glasbeni, čebelarški (tam je menda neka nadebudna čebela enega izmed spremljevalcev ugriznila v ustnico), socialnokontaktne in najbrž še v kateri. Glasbeniki smo se prvi dan prepustili improvizaciji in dobri volji. Naše igranje je bilo tako predvsem glasno in veselo,

občutno manj pa estetsko. Kuharji so nas založili s tremi različnimi vrstami štrudlja, v socialnokontaktne delavnice pa so obiskovali invalide, starejše ljudi ipd. Popoldne so nekateri odšli jezdit, drugi pa čolnarit na Krko. Eden izmed vrhuncev tabora je bil vsaj zame obisk pesnika Toneta Pavčka. Nekateri smo ga poslušali že pred dobrega pol leta na srečanju slepih in slabovidnih intelektualcev. Vredno se mi zdi omeniti, da se je le tretjina povedanega ponovila. To dokazuje, da Pavčkovi literarni večeri niso naučeno rutinski, pač pa se pesnik v precejšnji meri prepušča toku svojih misli in spominov.

V torek so se nadaljevale delavnice, pa tudi čolni in konji so bili v pogonu. Glasbeniki smo to pot inštrumente raje izdelovali. Večer je razgibal ansambel Mladi Dolenjci. S tem je organizator ustregel v narodnozabavno glasbo usmerjeni publiki, ki je bila na taboru v absolutni večini. Z njimi sta zapela in zaigrala tudi dva udeleženca, Aleš in Janko. V sredo smo šli v Čateške toplice, večer pa je zaznamoval cviček, najznačilnejša posebnost teh krajev, kot nam je zagotovila etnologinja, ki nam je predstavila svojo magistrsko nalogo, posvečeno prav tej dolenjski žlahtni kapljici. V četrtek se je drugim pridružila še sodarska delavnica. V vasi Gruča smo interesenti prisostvovali nastajanju lesenega vinskega soda.

Zaključna prireditev je bila letos v petek (prejšnja leta je bila v soboto), kar je bil, kot se je izrazil eden od udeležencev, »zadetek v polno«, saj se je udeležilo nenavadno veliko ljudi. Sobota je minila ob lagodnem čolnarjenju po Krki in drugih dejavnostih, tabor pa se je (spet tradicionalno) zaključil z nedeljsko mašo in kosilom. Naj omenim, da je vzporedno z vsem naštetim potekal tudi turnir v show downu, bližnjo in daljnjo okolico pa smo prekolesarili s tandemi.

Pa še kratek razmislek za konec. Ker je bil tabor, kot sem že omenil, že tretjič v Podbočju, je samo po sebi umevno, da se mora naslednje leto preseliti v kak drug kraj; ta košček Slovenije smo si že prepodrobno ogledali. Zdi se mi tudi, da je tabor z leti vse preveč izgubil raziskovalni značaj, ki ga je imel v prvih letih. V zadnjih sedmih

letih, kar se taborov redno udeležujem, lahko opazimo tudi upadanje števila udeležencev, predvsem pa za ta naša srečanja ne vedo številni mladi slepi in slabovidni dijaki in študentje. Po mojem mnenju bi v našo družbo kazalo pritegniti prav njih. Prav ob koncu pa naj se v imenu vseh udeležencev zahvalim Škofijski karitas Ljubljana, voditeljema Primožu in Blažu ter vsem spremljevalcem, ki so slepim in slabovidnim znova podarili del svojega časa in del sebe ter nam omogočili kakovostne počitnice, dopust in nasploh sproščeno poletno uživanje

[Na kazalo](#)

NOVICE: Kravata nevarna za glavkom, V primeru kraje mobitela, Telemach podarja avtomobil, REHA CARE 2003, INFOS 2003, Kakšen je internetni promet Zbral in uredil, Marino Kačič

Kravata nevarna za glavkom

Moški bi morali dvakrat premisliti, preden si okoli vrata zavežejo metuljček ali kravato, kajti oba lepota pripomočka zvišujeta možnosti razvoja glavkoma - skupine zelo nevarnih očesnih bolezni. Raziskovalci iz Centra za oči in ušesa v New Yorku, ZDA, so namreč dokazali, da tesno zavezana kravata zvišuje krvni pritisk v očeh, kar lahko pripelje do poškodb optičnega živca in posledično do izgube vida. Najverjetneje se pritisk zvišuje zaradi pritiska kravate na vratni živec.

VIR: www.svarog.org

V primeru kraje mobitela

Če želite preveriti serijsko številko svojega mobitela, odtipkajte naslednji niz: *#06# in na zaslonu mobitela se bo pojavila 15 mestna serijska številka, ki je edinstvena. Shranite si jo za primer, če vam kdaj ukradejo mobitel. Če to številko sporočite svojemu operaterju, lahko blokira aparat, kar pomeni, da bo mobitel tudi po menjavi

SIM kartice popolnoma neuporaben. To vam ne bo vrnilo vašega mobitela nazaj, vedeli pa boste, da ga lopov ne bo mogel uporabljati ali prodati naprej.

Vir: <http://www.racunalniske-novice.com/>

Telemach podarja avtomobil

Slovenski kabelski operater Telemach, ki dobavlja signal v več kot sto tisoč gospodinjstev po Sloveniji, začenja z nagradno igro "Izberi Telemach", v kateri imajo vsi, ki odgovorijo pravilno na zastavljeno vprašanje ali pa postanejo novi naročniki Telemachovih storitev, možnost zadeti VW Polo. V času akcije bo Telemach vsem novim naročnikom na Telemachovo kabelsko televizijo ali internet podaril en mesec brezplačne naročnine. S podpisom pogodbe se ti avtomatično uvrstijo v boben za žrebanje.

Vir: www.telemach.si

REHA CARE 2003

Največja predstavno sejemska prireditev v Evropi za rehabilitacijske in druge pripomočke za invalide bo potekala letos v Düsseldorf (Nemčija) od 15. do 18. oktobra 2003. Na enem mestu si lahko ogledate vso najsodobnejšo opremo iz celega sveta za rehabilitacijske, izobraževalne, vzgojne, delovne, prostčasne in vsakodnevne namene.

Vir: www.rehacare.com

INFOS 2003

Osrednja Slovenska informacijska prireditev bo tradicionalno potekala v Cankarjevem domu v Ljubljani od 21. do 24. oktobra 2003. Novost na letošnjem sejmu bodo informativni dnevi (prva dva sta namenjena poslovnim aktivnostim, druga dva pa informativnim izobraževalnim in populacijskim aktivnostim), dostop do vseh predavanj brez dodatnega plačila in cene vstopnic so za različne skupine različne – za invalide je vstop prost.

Vir: www.infos.si

Kakšen je internetni promet

Ste kdaj pomislili kolikšen je promet na internetu v času novoletnih praznikov? Ali kolikšen je promet v Ameriki in kolikšen v Evropi? Če želite si to lahko ogledate v vsakem trenutku za določeno celino ali pa za določeno državo ali še podrobneje. To nam omogoča spletna stran: www.internettrafficreport.com

[Na kazalo](#)

=====
=====
Oblika, ime in vsebina e-revije RIKOSS so avtorsko zaščiteni. Protizakonito je kopiranje, posredovanje ali kakršna koli drugačna uporaba brez pisnega dovoljenja uredništva. Revijo ste v skladu s 45a. členom Zakona o varstvu potrošnikov prejeli na osnovi vaše prijave na spletnih straneh revije Rikoss ali na osnovi vaše ali prijateljeve elektronske prijave. V primeru, da ste pomotoma dobili e-revijo vas prosimo, da nam sporočite in izbrisali vas bomo iz seznama naročnikov.

Predloge/priporobe, naročila/odjavo, pišite v [Uredništvo](#)
[Tu pa odsrčate Na domačo stran Rikoss](#)

© 2002-2005, Uredništvo Rikoss, [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)